

Landelijk gelegen zorgcentrum met een krachtige uitstraling

In augustus 2013 leek het er even op dat het nieuwe verpleegcentrum in Bellingwolde niet verder zou komen dan de heipalen. De bouw werd stopgezet door een conflict over de aanbesteding van de zorg tussen gemeente Bellingwedde en Oosterlengte, de opdrachtgever van het bouwproject. Na een week of acht kon de strijdbijl worden begraven. In oktober werd de bouw hervat, die resulteerde in een kleinschalig verpleegcentrum, passend in het landelijke Bellingwolde.

Cliënten die ouderenzorg nodig hebben, blijven steeds langer thuis wonen. Ketenzorgleverancier Oosterlengte stelde daarom een huisvestingsplan op dat voorziet in kleinschalige verpleegcentra met 32 zorgplaatsen. Akkerheem in Bellingwolde maakt deel uit van een woon-zorgzone, waarbij in de tweede fase van de bouw een aantal levensloopbestendige zorgwoningen worden gebouwd.

Weinig hinder door bouwstop

Cees Gelens, architect bij HJK architecten uit Groningen en verantwoordelijk voor het ontwerp van het zorgcentrum, heeft weinig hinder ondervonden van de bouwstop. Het bureau is indertijd rechtstreeks benaderd door Oosterlengte om voor een zestal locaties een ontwikkelmodel te maken. Gelens: 'Bellingwolde was daar een van. Het gaat bij elk van deze projecten om vier groepen van acht zorgplaatsen.'

Voor Plegt-Vos, de aannemer die via een Design & Build-selectie op basis van prijs en Plan van Aanpak de opdracht verwierf, zorgde de bouwstop wel voor een uitdaging om binnen de tijd te kunnen opleveren. 'We hebben samen met de klant naar oplossingen gezocht', aldus Erik Vijfschaft, projectmanager bij Plegt-Vos. Die planning is gehaald, in september konden de bewoners verhuizen naar hun nieuwe stek.

Het plan

Het Programma van Eisen omvatte 32 plaatsen intensieve zorg voor psychogeriatrische bewoners. Voor elke bewoner een zit-slaapkamer en de gebruikelijke gemeenschappelijke voorzieningen. Gelens: 'In het stedenbouwkundig plan is ook nog ruimte voor een medisch centrum en ongeveer vijftien aanleunwoningen, die aan hetzelfde dorpsplein liggen.' Alle gebouwen komen met de langsricting langs het plein, zodat ze de kaprichting van het beschermde lint aan de Hoofdstraat van Bellingwolde volgen.

Het beeldkwaliteitsplan is gemaakt door Buro Vijn (tegenwoordig Rho adviseurs, red.) en gaat over landschappelijke inpassing en herinrichting van het dorpsplein. Gelens: 'Wij moesten rekening houden met de bereikbaarheid van het agrarische perceel dat erachter ligt en met doorzichten naar het landschap. Er moest een duidelijke referentie zijn naar de boerderijen in de omgeving, vandaar onze keuze voor een sterke kapvorm.'

Poëzie in Bellingwolde

Voor Gelens zat de uitdaging in het inpassen van een gebouw dat groter is dan het meeste wat daar in de buurt staat. Hij zegt: 'Als je het nu ziet staan, is dat geen issue meer, want het detoneert niet met de rest. Er was in het voortraject veel overleg met omwonenden, die - terecht - hun mening hebben. Het gebeurt tenslotte ook in hun achtertuin. Daar zijn we zorgvuldig mee omgegaan.'

‘Je moet je op zo’n gevel niet verliezen in allerlei wilde excessen’

- Cees Gelens, HJK architecten

Het ontwerp laat zich omschrijven als een sobere vorm, met een onderbreking van de kap en een insnoering bij de entree. ‘Er zijn enkele afwijkingen die we hebben benadrukt met lichtere kaders om de kozijnen, zodat je wat poëzie over de gevel krijgt’, zegt Gelens. Het blijft natuurlijk Bellingwolde. ‘Je moet je op zo’n gevel niet verliezen in allerlei wilde excessen.’

Comfortabel binnenklimaat

Het gebouw is voorzien van een warmte-koudeopslag (WKO). Vijfschaft: ‘Daarvoor zijn op ca. honderd meter diepte bronnen geboord. In de zomer pomp je koud water naar boven, in de winter warm water. Dat water gaat dan via een vloerverwarmingssysteem in de dekvloer.’ Gelens voegt toe: ‘Het is een prettige manier om te verwarmen of te koelen. Je hoeft geen grote airco’s meer op te hangen, waarbij veel mensen tocht ervaren.’

‘Door omkeerbaar te bouwen kun je een gebouw eenvoudig een andere bestemming geven’

- Erik Vijfschaft, projectmanager Plegt-Vos

Omkeerbaar bouwen

Net als de WKO hoort ‘omkeerbaar bouwen’ in het rijtje van duurzaamheidstoepassingen. Vijfschaft: ‘Stel dat over tien jaar de zorg helemaal verandert, dan kan in dit complex de switch eenvoudig gemaakt worden naar grotere, kleinere of normale appartementen.’ De overspanningsrichting van de vloeren is zo gekozen dat een herindeling van de plattegrond eenvoudig gerealiseerd kan worden.

Vanwege het omkeerbaar bouwen heeft Plegt-Vos op eigen initiatief de eisen die aan de vloer werden gesteld, aangepast. Vijfschaft: ‘Daar is een proefopstelling voor gemaakt. De vloer is zwevend uitgevoerd om contactgeluid te voorkomen. De leidingen van de vloerverwarming mochten daarom niet door de isolatielaag prikken.’

Bouwstenen

De architect koos voor de metselstenen een mix van Strating uit Oude Pekela. ‘Het is een mix van drie stenen, wat een iets sprankelender beeld geeft dan één soort steen. Verder hebben we Cembris Planatural gevelplaat toegepast, die lijkt wel wat op Belgisch hardsteen. Deze planken hebben een matte uitstraling en zijn door-en-door gekleurd, dat is netter bij de detaillering omdat de zaagkanten niet van de voorkanten afwijken. Door de richting van de planken af te wisselen wordt het wat speelser.’ De vlakke Koramic pannen passen volgens

‘Duidelijke referentie naar de boerderijen in de omgeving’

- Cees Gelens, HJK architecten

Gelens goed bij een nieuw gebouw. Om de buitenkozijnen zijn hier en daar aluminium prefab kaders van Meilof Riks gebruikt. Vijfschaft legt uit: ‘Er is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van onderhoudsvrije materialen.’

Gelens is zeer te spreken over de samenwerking met Oosterlengte, Plegt-Vos en de onderaannemers. De aannemer had te maken met een Programma van Eisen waar niet alles in stond. ‘We moesten dus regelmatig sparren om de klantvraag te achterhalen en duidelijk te krijgen wat de gevolgen van bepaalde keuzes voor de klant zouden zijn’, aldus Vijfschaft. Dat heeft goed uitpakkt, en opdrachtgever Oosterlengte is tevreden met het resultaat.

ZORGCENTRUM BELLINGWOLDE, BELLINGWOLDE

Opdrachtgever & gebruiker : Oosterlengte, Bellingwolde

BOUWTEAMLEDEN

- Architect** : Architectenbureau HJK, Groningen
- Constructeur** : Ingenieursbureau Dijkhuis, Groningen
- Aannemer** : Plegt Vos Noord, Assen

ONDERAANNEMERS EN LEVERANCIERS

- Prefab heipalen** : Kuipers Funderingstechnieken, Lemmer
- Staalconstructie** : Ensel staalkonstrukties, Dokkum
- Schilderwerk** : Kuurman Noord, Hoogezand
- Isobouw funderingskisten** : Bouwcenter Meijer, Foxhol
- Levering en montage ZORGPLUS schuifdeursystemen en hang- en sluitwerk** : BPZ, Tynaarlo